

и Южной Америке, Австралии и Новой Зеландии) отчетливо видна и хорошо прослеживается как историческая смена философских мировоззрений, так и связанных с ними литературных направлений и стилей.

ЛИТЕРАТУРА

1. Джахая Л.Г. Философское миропонимание. – Тбилиси, 2003 – 232 с. – (Универсал).
2. Лосев А. Античная мифология в ее историческом развитии. – Москва, 1957. – 620 с. – (Учпедгиз).
3. Челидзе Мери. От мифа к философскому мышлению. – Тбилиси, 1977.
4. Петриашвили О.М. Диалектика движения человеческого сознания от мифа к фольклору и художественной литературе. (Материалы международной научной заочной конференции «Миф – фольклор – литература»). – Караганда, Центр гуманитарных исследований, 2009. – 238 с.
5. Буало Н. Поэтическое искусство. – Москва, 2010 – 176 с. – (Серия: Азбука-классика).
6. Камю Альбер. Бунтующий человек. – Москва : Наука, 1990 – 608 с.

УДК [81.1 + 008] : 111.1 : 314.7

Дюжев С.А.
(Київ, Україна)

БАЗОВІ МОВНІ ПРИНЦИПИ ДІЯННЯ МЕХАНІЗМУ ЕКСПЛІКАЦІЇ ТОПОФОРМ РОЗСЕЛЕННЯ

Розглянуто теоретичні положення креативно-рекурсивної концепції розселення, які розкривають онтичний (есенціальний) зміст роботи механізму експлікації топоформ дійсності та планувального управління. Сформульовані базові принципи мовної (сміслової) артикуляції створення, активізації і регуляції механізму розгортання та втілення топоформ розселення.

Ключові слова: механізм експлікації, мовні принципи гармонізації, модальності мови-артикулятора, феномен розселення, зміст і значення втілення, планувальне управління.

Рассмотрены теоретические положения креативно-рекурсивной концепции расселения, которые раскрывают онтическое (эссенциальное) содержание работы механизма экспликации топоформ действительности и планировочного управления. Сформулированы базовые принципы языковой (смыслонесущей) артикуляции создания, активизации и регуляции механизма разворачивания и воплощения топоформ расселения.

Ключевые слова: механизм экспликации, языковые принципы гармонизации, модальности языка-артикулятора, феномен расселения, смысл и значение воплощения, планировочное управление.

© Дюжев С.А., 2011

Theoretical principles of creative and recursive settling conception which discover ontical (essential) content of work of explication's mechanism of topoform's reality and planning management were examined. Base principles of language (sense – exponent) articulations of creation, activation and regulation of mechanism of unfolding and embodiment of settling's topoform were formulated.

Key words: *mechanism of explication, language principles of harmonization, language-articulator modalities, phenomenon of settling, meanings and significances of embodiment, planning management.*

Постнекласична постановка проблеми системного (рефлексивного) управління параметрами механізму експлікації топоформ дійсності розселення (глобального ноосферного цивілізаційного феномену динамічного синергетичного здійснення та гармонізованого синкретичного існування природи, техніки, соціуму і людини) базується на креативно-рекурсивному онтико-аксіоматичному принципі синтетики світу Руху і світу Форм [1].

Одухотворені (культурні) форми як імплікаційний результат креативної роботи імпульсів-струн світу Руху щодо парцеляції та констеляції (створення і упорядкування) сегменту світу Форм складають (вичленовують) ідеальну область культури (та її актуалізовану, експлікаційну частину – цивілізацію). Ця область утворює топоформну „планувальну поверхню” світу Форм, „звернуту” до дійсності розселення, поверхню розподілу ідеального (породженого, дорекурсивного) і реального (втілюваного, означеного) буття Форм дійсності.

Прагнення самоідентифікації Руху визначає ноуменальний ансамбль ідей-засад щодо телеологічного формотворення та формовтілення феноменів дійсності розселення, що фіксується онтико-онтологічними позиціями: ціленалеження (світогляд), цілеутворення (культура), доцільність (цивілізація), цілеспрямо-ваність (світовираз, призначення).

Обертання ідей-засад від ціленалеження до цілеспрямовання саморуху витворює перманентний шлях в актах промишлення метаформ можливості та провидіння епохи, коли ідей-засади постають:

- смислами (реальними змістом, призначенням, цілями) феноменів дійсності (речей та подій) – креативними агентами (сили) Мислення (проходження світу Руху до „себе”), що несуть досконалість Задуму і принципи системного втілення означуваних топоформ дійсності розселення (абсолютна смислова інтенція Духу);

- зверхідеями (ідеальними носіями усвідомлювання суцетворення та матрицями артикулювання культурних форм щодо їх експлікації) життє-діяльності метаформ, епіформ, топоформ дійсності – енерго-інформаційними акумуляторами сконденсованого смислу і ідентифікованого значення форм, консолідаторами та рецепторами механізму експлікації (розгортання та втілення) ярусів і ансамблів цивілізаційних форм, триєдиною основою повноти одухотвореного Софійного світу Форм – Логосу (ідеаційний надчуттєвий агрегат мови-артикулятора, що має ефект пружинного віддзеркалювання Мислення як абсолютна інтенція Сушого до буття);

- значеннями (реального здійснення ідентифікації втілення) щодо вивільнення Руху дійсності (з „тенет” епохи) та спрямованого (рефлексивного, регулятивного) управління його самовідтворенням – креативними агентами (сили) Мислення (проходження світу

Руху до „себе” іншого), що несуть Призначення і означаючи констеляції смислів (апарату активізації механізму експлікації) екзистенційної інтерпретації феноменів дійсності розселення (абсолютна смислова рецепція Духу) [2].

Мова-артикулятор як агрегація механізмів зверхідей імплікації (згоргання) і експлікації (розгоргання) форм дійсності, маркування їх атрибутів та ресурсів, розрізнення і синтетики (консолідації) смислу і значення іменованих форм у своїх трьох іпостасях (мова ідей, мова форм, мова речей) виконує єдину онтичну реагентну і умоосяжну роль щодо умов та можливостей рефлексії, фіксації, „занурювання”, „злиття”, але не „розчинення” в трансцендентних процесах формотворення (в актах миследіяльності свідомості). Мова-артикулятор забезпечує путь до „себе”, до гармонії форм, до духовнозримого світовідчуття, дозволяє розкрити та зафіксувати („склеїти”) зустріч, взаємопроникнення і різноманітність з’єднання та розчленування контактних частин світу Руху (вічності Ніщо) і світу Форм (безмежності Дещо), установлює джерело походження (Логос) та механізми гармонізації дійсності розселення, а також межі та можливості цивілізаційного самоуправління.

Трьохтактна артикуляція системного механізму створення, експлікації (розгоргання та втілення), екзистенційних інтерпретацій форм дійсності (як предметів дослідження та управління) є смислонесучим консолідатором процесо-середовищного континууму розселення і руху ідей, що обертаються смислами і значеннями (іпостасі мови: смислове середовище розрізнення креативного чистого мислення щодо формотворення; семіотичний ресурс і моделюючий засіб мислекомунікації механізму експлікації форм життєдіяльності; планувальний спосіб інтерпретації та репрезентації – мовлення рекурсивного миследіяння і життєдіяльності речей-феноменів розселення).

Мовні іпостасі обертаються навкруг базової мови форм і джерела експлікації та втілення (механізма-активізатора) актуальних форм дійсності, які забезпечують зчитування, опанування та супровід екзистенційних актів реіфікації і означення позначуваних (топоформ речей, що втілюються) з реконструкцією (виразом та висловом) мови феноменів дійсності. Цим визначаються й базові модальності мовної артикуляції топomorphicного обертання феноменів розселення (розрізнення чи тотожності смислу і значення механізму втілення) і такі складові Логоса-Суцього (мета-, епі-, топоформ):

1. Голос – розрізненість ідей-засад Задуму як сукупності потоків абсолютних смислів досконалості (принципів) системного втілення і конкретних значень щодо призначення речей (аподиктична модальність мови ідей, коли смисли і значення є дзеркально тотожними, що безумовно і достовірно для ідей формотворення);

2. Знак – зміст, медіатор та зв’язок Слова (імені) та речі, абсолютного значення і конкретного смислу (за Св. Августином), енерго-інформаційна розмірність (число) ходу механізму втілення (гіпотетична модальність мови форм, коли значення репрезентують абсолютні цінності різноманітності допустимої розмірності атрибутів та предикатів форм дійсності, що оснащуються варіативними ансамблями конкретних смислів щодо умов та мір наступної, можливої експлікації);

3. Слово – риторичний активізатор та сигнальний регулятор механізму втілення (виразу знаків) з метою його системної реплікації у режимах і логіці експлікації – здійснення феноменів розселення (деонтична модальність мови речей, коли існує зворотно-дзеркальна тотожність означення конкретних процесо-середовищних феноменів як нормування їхніх системних параметрів і забезпечення смислової трансляції хода екзис-

тенційної інтерпретації і керованої, обов'язкової та потрібної планувальної трансформації дійсності розселення) [3].

Зазначені вище теоретичні положення креативно-рекурсивної концепції розселення дозволяють розглянути версії можливої інтелектуальної інтерпретації оптичного (есенціального) змісту роботи (формулювання принципів гармонізації) механізму експлікації топоформ і метаформ дійсності, що „відбувається” (за М. Мамардашвілі).

Операційне поняття системи як реплікації механізму втілення і пере-творення дійсності (реіфікації і означення) може бути подано як сукупність (клас) операторів (складових системи) переведення (мовного переходу) планувальної системної мови топоформ на процесо-середовищну мову речей – феноменів розселення („дискурс розселення”), що забезпечує „зчитування” норм, способів і варіацій втілення [4]. Очевидно, модальності (відповідно до модальної методології Д. Зільбермана [3]) динаміки мови-артикулятора як енерго-інформаційного носія смисло-значень (інструмента) реплікації реалізується (діє) за двома базовими принципами: активізації топоформних матриць (арсеналів пам'яті) варіативних можливостей щодо детермінаційних екзистенційних інтерпретацій при єдності цілого та відносній самостійності („іннерваційності”) частин – принцип алеаторики (гіпотетична модальність); і активізації (здіяння) риторичних операцій перетворення щодо інтегративно-ефективного комплементарного діяння складових системи у режимах гармонізації речей (феноменів) – принцип суперпозиції (деонтична модальність).

Орієнтири вирішення проблеми формулювання цих та інших мовних принципів експлікації розглядаються (хоча й не як головна мета) у ряді робіт. Гарним початком тут може бути ґрунтовний аналіз Ф. Бацевича лінгво-філософських концепцій мови [5], де подані такі уявлення. Мова (форм) як енергеія (за В. фон Гумбольдтом) є діяльністю (роботою духа), що постійно відтворюється [5: 71] й по суті – розпаковує топоформні можливості експлікаційної артикуляції у режимах алеаторики, що у свою чергу забезпечує широкий простір для полілогічних інтелектуальних інтерпретацій (взаємодій, досліджень, управління).

Невипадково, Б.-Л. Ворф обґрунтував ідею, згідно з якою дійсність – це безперервний потік вражень, який мова впорядковує згідно з її етноспецифічними особливостями (гіпотеза лінгвістичної відносності), але мова повсякдення потребує мовної додатковості, оскільки мовна і наукова картини світу взаємодоповнюють одна одну [5: 88, 92]. А це – реалізація риторичного принципу суперпозиції щодо мовного переходу. Звідси зрозуміло трактування слова (інтелектуальної інтерпретації) як двосидне енергетичне явище, що має символічну подвійну природу (за П. Флоренським): воно несе енергію пізнання і енергію пізнавального [5: 136]. Символи-слова є основою реалізму, носії сили, деякі конденсатори і приймачі світової енергії (за С. Булгаковим) [5: 143]. Такий символ (продукт дослідження та системного конструювання механізму втілення) може бути названим символом-тригером (пусковою схемою переходу від гіпотетичної до деонтичної модальності та її додаткового прикладного технологічного „розширення”) конфігурування режимів та станів практичного перетворення дійсності розселення.

Інтелектуальна (лінгвістична) інтерпретація принципу алеаторики (варіативності екзистенційної інтерпретації проявів дійсності) входить до кола теорії кореференції (референціальної тотожності) щодо фіксації атрибутів процесо-середовища дійсності різними засобами вербальної актуалізації [6: 38]. У цьому контексті можливо говорити

про властивість „подвійного означування” (за Е. Бенвеністом), притаманну природній мові, коли вічне прагнення до симетрії означуючого і означуваного ніколи не може бути досягнуто [6: 56, 57].

Виправданим буде посилання на принцип алеаторики та згода із тезисом, що кожна річ відрізняється від іншої, але водночас кожна річ має щось спільне з іншою й тому світ дійсності пропонує нам нескінченні можливості класифікації речей і жодну із них він нам не нав’яже [7: 151]. В парадигмі значення, що розгортається, Д. Бома сформульована ідея вторинності очевидного порядку світу речей, тому що „розгорнутий” (експлікативний) явний порядок виникає із більш глибокого „згорнутого” (імплікативного) прихованого порядку (світу форм!) [8: 8]. На межі-переході між двома порядками (світами) лежать смисли як подійні патерни, які виникають спонтанно й виявляють розумність буття [8: 14]. Подібну ідею щодо специфіки принципу алеаторики містить поняття „фрейму” як матриці можливих подій, яка, будучи стійкою, визначає інтерпретації реальності (за І. Гофманом) [9: 57, 58].

Логіку мовного переходу та роботи механізму експлікації, а також правил осмисленого використання принципів, що розглядаються, можливо визначити у рамках більш фундаментального дослідження форм дійсності як Логосу-Сушого і його логоцентричну роль у проблематиці Мислення та миследіяльності. У межах теперішньої теми розглянемо ряд тез М. Гайдегера стосовно того, що „логіка” міститься в „смислі” буття [10]. Суше само по собі двоскладно: суще в бутті і буття сушого. Суще – то, звідки починаються „давання-передлежати і прийняття-до-уваги” [10: 211, 216]. Мова тут про здібності (сполучний стрій) „схоплювання” і розуміння Мислення (мислення-комунікації). Суще іменує те, що становить „скріпи” мови, які залишаються незвученими. Суще пронизує мову й зберігає її у можливості до сказивання (мовлення) [10: 226]. І тут видно роль та напрями роботи риторичних операцій перетворення механізму експлікації за принципом суперпозиції, який переборює типові множинно-елементні уявлення щодо опису світу і реалізує фундаментальну властивість цілісності речей.

Джерело цілісності на різних рівнях буття найбільш чітко розкривається у квантовій механіці, де квантовий холізм виходить з існування світової константи – постійної Планка розмірності дії [11: 317]. Фундаментальна властивість цілісності, кінцевої неподільності і нерозкладності визначає гранично деталізований (чистий) стан фізичного об’єкту, який включає в себе суперпозицію його можливих станів (чи проявів у світі) – так звані набори потенційних взаємовідновлюючих можливостей об’єкту [11: 320, 321].

Порушення принципу суперпозиції спостерігається на стадіях зміни („перезмінування”) циклів відтворення феноменів дійсності – переходу рекурсивних процесів з лінійного на нелінійний режими. Тоді результат сумарного діяння на об’єкт не дорівнює сумі результатів цих діянь (у точці біфуркації). Але це не означає, що потрібно відмовлятися від швидкого лінійного прогнозування – основного стандарту нашого мислення в областях його застосування [12: 383].

Важлива роль артикуляційної природи принципу суперпозиції в його практичних прикладаннях – планувальнім управлінні та містобудівній діяльності. Артикуляція (як вважає Л. Гросберг), що установлює зв’язок між практичними кроками та їх результатами, відображає і стратегічну логіку боротьби за зміну композиції дій у межах балансу сил, що змінюються заради переосмислення можливостей та конструювання набору відношень практики [13: 34].

Специфічною стороною деонтичної модальності мовного переходу „топоформа – річ” є аспект несилової взаємодії мови форм і мови речей, важливий для нормативного погодження і підпорядкування управлінських рішень способу конфігурування феноменів, що задається сигналами системної реплікації та регуляції діапазонів взаємосумісності потенційних станів речей. Таку здатність несилового мовного переходу та мовлення речей як засобу гармонізації значень параметрів розселення можна визначити принципом інтрофомації [14: 52-54]. Цей принцип передбачає необхідність адекватного сприяння реалізації „волі” втілення (топоморфного джерела) і відповідних інтелектуальних інтерпретацій.

Розглянуті вище базові мовні принципи роботи механізму експлікації можна узагальнити таким чином. В деонтичній модальності риторичний принцип суперпозиції постулює незалежне, але взаємоневіддільне та згармонізоване здійснення (діяння) рекурсивних процесів (формування, функціонування, розвитку і відтворення), реіфікацію, відповідно, просторових, темпоральних, субстанційних ресурсів і означення семіотичних (мовних) ресурсів форм дійсності, що обрані (відібрані, „призвані”), обов’язкові (за місією) для існування та взаємодії „тут і тепер”, і досягнення результуючого екзистенційного ефекту, еквівалентного сумі ефектів окремих процесо-середовищних проявів („спектрального складання” на мові речей цілісних динамічних феноменів розселення). І це є продуктивною сутністю системної роботи конфігуратора Форм (ідеального асемблера-складальника) – ізоморфного механізму внутрішньої (імплікаційної) і зовнішньої (експлікаційної) констеляції атрибутів, відповідно, форм і речей (феноменів), що втілюються, а також основою інтелектуальних (символічних) інтерпретацій стосовно оптимізації (гармонізації) практик планувального управління щодо створення, перетворення і адаптації феноменів (ноосфери) розселення.

В гіпотетичній модальності логоцентристський принцип алеаторики постулює варіативні можливості (ре)конфігурування (модуляції механізму експлікації – резонатора) атрибутів та ресурсів форм різних ярусів як імплікаційно заданий засіб формотворення, їхнього гармонічного сполучення і ситуаційної (стохастичної) констеляції згідно з вимогами („волею”) епохи і закономірними тенденціями (станів і режимів) дійсності розселення – детермінованого перетворення „конкурентних” можливостей адекватного вибіркового ансамблю форм у перспективну якість та ефективність життєдіяльності феноменів дійсності. Стохастична мова форм, що постійно має семантичні ресурси неозначеності і доповненості щодо параметрів буття, є залогом стійкого втілення необхідного, гармонійного „формату” дійсності розселення (на базі системних моделей і композиційних правил їх складання).

Як можливо було помітити, практично весь попередній текст викладено в аподиктичній модальності (відповідно до модальної методології Д. Зільбермана) й це не випадково, тому що подібна інтелектуальна інтерпретація (як інтеріоризація) відображає дію ще одного базового мовного принципу, який вінчає триумвірат артикуляційних принципів і фіксує імплікаційне джерело формотворення. Цей мислєцентристський принцип аподиктичної модальності може бути названим (за віддаленою аналогією із умовно-нонваріантними рівновагами у матеріознавстві) принципом синтектики (раніше заданого нами як онтична маніфестація Мислення), який постулює на мові ідей злиття, з’єднання для створення дійсності двох трансцендентних начал – ідей-засад Задуму Вічності – світу Руху (сукупності потоків смислів щодо ініціювання досконалості та наступного

означення відображень) і фрактального лона Культури Безмежності – світу Форм (сукупності топосів потенційної ідентифікації та іменування розрізень), а також зачаття, (con)serptio духовного середовища Мислення, формотворення та миследіяльності. Цей принцип фіксує Мислення та його середовище (як джерело мови-артикулятора – знаряддя одухотворення) в категорії духовної реальності буття (як його розуміли І. Кант, Р. Декарт, Ф. Бекон, Г. Шедровіцький за твердженням В. Розіна), геніально зримою для світовідчуття (дослідницької рефлексії) та задаючої можливості сприйняття концептуалізацій. Принцип синтектики онтологізує ідеї синергізму, синкретизму і системості дійсності розселення.

Принцип синтектики встановлює походження гармонії форм (онтичний морфогенез) – еталонних діапазонів скріпленості, поєднаності, співрозмірності, узгодженості взаємовідношень, співзвучності цілого та частин атрибутів форм і предикатів феноменів, механізмів експлікації та їх системних реплікацій. Проблеми гармонії та методології гармонізації є самостійною темою дослідження (аналізу й розвитку вчень Піфагора, Й. Кеплера, Г.В. Лейбніца, В.Ф. Гегеля та багатьох інших авторів) й тому тут стисло розглянемо одну із ранніх розвідок особливостей принципу синтектики на прикладі його доповнюючого (на наш погляд) арифметичного принципу мереології про співвідношення цілого і частини щодо краси окремих груп об'єктів у світі і сукупної краси всього в світі – найвищої краси [15: 88].

Спільна єдність речей завдяки певній рівності та узгодженості їх самих має таку красу (рівноцінність), яку мають й окремі речі (тут аналогом для Ашара є також мудрість та милість [15: 89]). Але конститутивну якість (єдності, мудрості, рівності) мають множини-універсалиї (тобто – створені форми !), а речі, що існують (як часткове, постадійне втілення форм !) недосконалі. Можливість множин („родів”, форм) предикуватись як звичайні речі припускає (за Е. Мартино) сутнісний та модальний способи предикації – відповідно, як повна ідентифікація об'єктів та як зв'язок родів (й як рід до виду) [15: 90, 91]. Очевидно, „складання” множин речей у єдність світу дійсності можлива у логіці та інтенціях єдності множин світу Форм. Аналогом принципу мереології можна розглядати й принципи дихтомічної відносної (одночасної) рівнозначності цілого та частини, що трактуються як ієрархічні субцілісності – холони (за А. Кестлером) [16: 18]. Цей принцип реалізує якість ідей узгодженості і досконалості багатоярусного світу Форм, онтичної осмисленості їхніх екзистенційних проявів й може бути обґрунтуванням фрактального моделювання параметрів планувальних (містобудівних) рішень культурного (метафізичного), територіального (фізичного) і правового (політичного) вимірів.

Навколо трьох взаємопідтримуючих базових мовних принципів трансцендентної артикуляції (синтектики, алеаторики, суперпозиції) згідно з імплікаційно-експлікаційною логікою дійсності розселення групуються додаткові деталізуючі принципи діяння системного механізму, які мають визначати систематизацію та калібрування методів і технологій планувального управління.

Таким чином, у рамках філософсько-містобудівної концепції розселення формуються такі мовно-артикуляційні принципи гармонізації дійсності чотирьох рівнів.

Онτικο-аксіоматичні принципи:

- креаційно-еволюційного зародження і становлення (синтектики) феномену розселення – синергетичного здійснення і синкретичного існування гетерогенних природних, техногенних і соціумальних складових буття дійсності (цивілізації);

- мета- і топоформних породжуючих засад (основи) та універсального механізму експлікації та втілення (реіфікації і означення) дійсності розселення (предикації атрибутів форм: прообразу формування, потенціалу функціонування, програми розвитку, конфігуратора відтворення);

- модальності мовної артикуляції формотворення, формоозначення і формо-втілення;
- процесо-середовищної рекурсивної репрезентації і гармонійного співвідношення (мереології) ландшафтних агломераційних ареалів розселення (поселень) – міст, регіонів, ойкумени.

Системно-онтологічні принципи:

- планувальних структурування (морфотектоніки), генерування (морфо-генезу), організації (морфотектури) і конфігурування (археморфотипу) фрактальної цілісності ландшафтної дійсності розселення, що відтворюється;

- системної (чотирьох аспектно-когерентної) реплікації механізму втілення феноменів розселення, яка визначає армування як стійкий сітковий спосіб відтворення, зонування як стійкий центрований вектор відтворення, районування як стійкий ієрархічний рівень відтворення, констеляцію як стійкий трансформаційний цикл гомеостазу відтворення (в діапазонах шкал параметрів можливих станів);

- емерджентного складання просторових, функціональних і латентних складових планувальних структури, генезису, організації і композиції системи як механізму втілення топоформ дійсності розселення (фрактального моделювання стратегічних рішень планувального управління);

- варіативного відтворення, перетворення та адаптативної взаємодії гетерогенних компонентів і фрагментів цілісних ландшафтних феноменів розселення на основі (з урахуванням) опосередкованого планувального управління рецепторними умовами та автентичними режимами (лінійними і нелінійними) запуску і розгортання механізму алеаторики системи (варіативної детермінації динамічного здійснення адекватних ансамблів топоформ дійсності).

Регулятивно-методологічні принципи:

- запровадження управлінських радикалів (регулювання та саморегулювання) – діапазонів і мір динамічної рівноваги ідеального і реального станів (втілення) середовища, балансування дій та взаємодій щодо перетворення і відновлення міст і регіонів відповідно до ритмів формування, періодів функціонування, фаз розвитку і циклів їх відтворення;

- постійного комплементарного (взаємодоповнюючого) теоретико-практичного удосконалення стратегічних містобудівних планувальних рішень та розроблення відповідних індикаторів (моніторинга гармонізації) – блоків показників ефективності міської ландшафтної динаміки (процесо-середовища розселення): достатньої надлишковості формування (інтенсивність і щільність), адекватної надійності функціонування (комплексність і корисність), гарантованої безпеки розвитку (вибірковість і продуктивність) і фрактальної (ізоморфної) стійкості відтворення цілісних ареалів розселення та їх фрагментів;

- калібрувального та конгруентного (узгодженого) містобудівного регулювання як встановлення оптимальних (за критеріями сумісності, вартості, вибіркової, стійкості та з урахуванням нормативних естетичних, етичних, гігієнічних, культурних обмежень) планувальних параметрів факторів (обґрунтування дії процесів) і режимів, що

їм взаємовідповідають (стан компонентів середовища) проєктованих міських об'єктів (трансмисії і трансформації міста як цілого та його частин);

- спрямованої композиційної трансформації середовищних параметрів «роботи» механізму („налаштування” системи) здійснення міста як засобу планувального регулювання задля гармонізації (симфонії) міських процесів із залученням партитури (діапазонів змін середовища та мір поліфонії процесів як теоретико-практичної основи зонінгу) культуро-зіркованого і інтегрально-ефективного втілення топоформ міста.

Риторико-методичні принципи:

- суперпозиції практик розробки рішень та реалізуючих дій (риторичних операцій перетворення) щодо гармонізуючого методичного супроводу динаміки ареалів розселення та довгострокового, ефективного (еквівалентного) використання ресурсів втілення;

- (ре)конфігурування пускової тригер-схеми (циклоритмізації, циклопе-ріодизації, циклофазису, циклоепітаксії – резонансного нашарування якостей процесо-середовища) як основи формулювання процедур та методів планування, проєктування і регулювання містобудівної дійсності розселення щодо планувального управління „роботою” системного механізму у режимах стійкого та нестійкого (при змінах циклів відтворення) становлення феноменів розселення;

- інтроформації (адекватно несилового) нормативного (інформаційно-логічного) погодження і підпорядкування містобудівних рішень способу конфігурування (діагностування стану та його градієнту) феноменів, що задається сигналами системної реплікації механізму втілення, які відповідно мають бути відформатованими у діапазонах регуляційно-операційних показників параметрів необхідного та відносно самодостатнього стану конкретного ареалу розселення;

- досягнення константності (поблизу оптимальних значень) основних процесо-середовищних параметрів як передумови стійкого відтворення (фрактально-рекурсивного існування), подолання кризових станів (порушень) та визначення критеріальної бази ефективності життєдіяльності і управлінських дій у ході цивілізаційних трансформацій.

Подальша теоретична розробка принципів та методів гармонізації дійсності розселення стає нагальним завданням прикладної філософії і містобудівної науки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дюжев С.А. Система як механізм втілення топоформ дійсності розселення / С. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2005. – Вип. 21. – С. 82-101.
2. Дюжев С.А. Артикуляція мови дійсності розселення / С. Дюжев // Мова і культура. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2007. – Вип. 9. Том I (89). – С. 84-88.
3. Дюжев С.А. Смісл і значення механізму втілення топоформ дійсності розселення / С. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2010. – Вип. 36. – С. 143-150.
4. Дюжев С.А. Рекурсивний мовний перехід втілення топоформ розселення (семантика планувального управління) / С. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2007. – Вип. 27. – С. 95-104.

5. Бацевич Ф. Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси / Флорій Бацевич. – К.: ВЦ „Академія”, 2009. – 192 с.
6. Сложеникина Ю.В. Терминологическая вариативность: семантика, форма, функция / Ю. В. Сложеникина. – М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 288 с.
7. Ортега-И-Гассет. Убогість і блиск перекладу // Всесвіт, 2009. – № 11-12. – С. 148-154.
8. Левченко Е.Г. Предметы с „нарушениями” как элементы построения смыслового пространства (в контексте формулы сюжета) / Е. Левченко // Totallogy –XXI. Постнекласичні дослідження. – К.: ЦГО НАН України, 2009. – Вип. 22. – С. 7-23.
9. Огурцов А.П. Новый поворот к объекту в современном мышлении /А. Огурцов // Постнекласика: філософія, наука, культура. – СПб.: Издательский дом „Мір”, 2009. – С. 46-70.
10. Хайдеггер М. Что зовется мышлением? / М. Хайдеггер. – Изд. 2-е. – М.: Академический Проект, 2010. – 352 с.
11. Цехмистро И.З. Постнекласика in action: современный холизм / И. Цехмистро // Постнекласика: філософія, наука, культура. – СПб.: Издательский дом „Мір”, 2009. – С. 316-339.
12. Буданов В.Г. Методология синергетики в постнекласической науке: принципы и перспективы / В. Буданов // Постнекласика: філософія, наука, культура. – СПб.: Издательский дом „Мір”, 2009. – С. 361-396.
13. Бауман З. Индивидуализированное общество / Зигмунд Бауман. – М.: Логос, 2005. – 326 с.
14. Тесля Ю.Н. Введение в информатику природы / Ю. Тесля. – К.: Маклаут, 2010. – 251 с.
15. Листопад І. Невідоме XII сторіччя: твір Ашара Сен-Вікторського „Про єдність Бога та множинність творіння” / І. Листопад // Філософська думка, 2010. – № 3. – С. 80-95.
16. Кизима В.В. Метафізика тотальності: преодолення тупика в розумінні складності / В. Кизима // Totallogy – XXI. Постнекласичні дослідження. – К.: ЦГО НАН України, 2010. – Вип. 23. – С. 7-26.

УДК 81'36'37

Садло О.П.
(Львів, Україна)

РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ “СВІДОМІСТЬ” В КОГНІТИВНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Статтю присвячено дослідженню інтерпретації поняття ‘свідомість’ в когнітивній лінгвістиці. Простежено роль мови при вивченні свідомості, показано зв’язок між когнітивними та мовними структурами.

© Садло О.П., 2011